
Bereid u voor op de Omgevingswet!

De Omgevingswet komt eraan en hoewel eind 2018 nog ver weg lijkt, is het verstandig om tijdig te starten met de voorbereidingen op de wet. Ook nu is het al mogelijk om te gaan werken in lijn met het gedachtegoed achter de wet. In dit artikel enkele aandachtspunten.

De Omgevingswet is een veelomvattende stelselherziening waarbij er een nieuwe wet wordt ingevoerd maar er bovenal ook sprake is van een gewenste cultuurverandering. Het is dan ook verstandig te beginnen bij het begin en overzicht te krijgen van wat de Omgevingswet voor de individuele gemeente gaat betekenen. Iedere gemeente verschilt en zal in de voorbereidingen op de Omgevingswet zijn eigen transitie moeten doormaken. Begin dus met een analyse van de impact van de Omgevingswet op de eigen organisatie. Daarbij kunt u gebruikmaken van de ervaring van verschillende gemeenten die al een

impactanalyse hebben uitgevoerd. Ook landelijk is een verkennende impactanalyse naar de gevolgen van de Omgevingswet uitgevoerd die als inspiratie kan dienen¹. Een impactanalyse levert als het ware een beeldopname op van de situatie in de gemeente nu, vergeleken met de gewenste situatie. Dit helpt om de Omgevingswet uit te kunnen voeren.

Ambitie en visie

Met alleen een impactanalyse bent u er nog niet. Het is verstandig om te beginnen vanuit de ambitie en de visie van de gemeente op de Omgevingswet. Hoe

staat de gemeente ten opzichte van de vier verbeterdoelen uit de stelselherziening en welke ambitie heeft de gemeente bij de implementatie van de wet?² Wil de gemeente maximaal gebruik maken van de ruimte die de Omgevingswet biedt om anders te werken, of wil de gemeente zich (in eerste instantie) richten op wat minimaal nodig is om de wet goed te kunnen uitvoeren? Van daaruit kun je als gemeente meer gericht beginnen met de voorbereidingen.

Resultaten impactanalyse

Een impactanalyse levert veel informatie op over de vraag waar uw gemeente nu staat. In de impactanalyse kunt u bijvoorbeeld kijken naar de kerninstrumenten van de Omgevingswet en per kerninstrument analyseren wat nodig is om vanuit de huidige situatie toe te werken naar het betreffende kerninstrument. We geven hier twee voorbeelden.

Omgevingsvisie

Op grond van de Omgevingswet moeten gemeenten straks een omgevingsvisie gaan opstellen. Deze visie vervangt de huidige planvormen structuurvisie, milieubeleidsplan, verkeer- en vervoerplan, natuurbeleidsplan en waterplan. Naast deze genoemde plannen beschikken veel gemeenten overigens over nog diverse andere beleidsplannen voor de fysieke leefomgeving. Door in kaart te brengen welke beleidsplannen in uw gemeente aanwezig zijn en welke looptijd deze plannen hebben, kunt u (mede-)bepalen wat voor de gemeente een logisch moment is om naar die ene omgevingsvisie toe te werken. In de wetenschap dat de omgevingsvisie ook voor gemeenten verplicht wordt, is het vaak niet logisch nu nog een sectorale visie te ontwikkelen en kan het juiste moment gekozen worden om (eventueel al vóór eind 2018) te beginnen met het opstellen van een omgevingsvisie.

Omgevingsplan

De bestaande bestemmingsplannen en diverse verordeningen gaan na 2018 op in het omgevingsplan. Het is de bedoeling dat zoveel mogelijk locatie- en functiegebonden regels betreffende de fysieke leefomgeving erin worden opgenomen. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet beschikken alle gemeenten van rechtswege over een gebiedsdekkend omgevingsplan. Via het (nog niet bekende) over-

gangsrecht zal geregeld worden binnen welke termijn er bij gemeenten daadwerkelijk sprake moet zijn van één plan waarin alle bestaande bestemmingsplannen en verordeningen geïntegreerd zijn. Met toepassing van de Crisis- en herstelwet experimenteren al diverse gemeenten met het nieuwe instrument. In de tussentijd is het verstandig naar het actualiseringsprogramma van de bestemmingsplannen te kijken. Hoewel het verstandig is tot en met 2018 bestemmingsplannen actueel te houden is het wel goed om het actualiseringsprogramma opnieuw te bekijken in het licht van de Omgevingswet en wellicht anders aan te pakken.

Milieu en de Omgevingswet

De Omgevingswet kan een belangrijke bijdrage leveren aan het borgen van een goede milieukwaliteit. De integra-

De Omgevingswet doet een sterk beroep op samenwerking

liteit van de wet maakt dat alle belangen aan de voorkant worden afgewogen, en dat is in mijn ogen positief. Dit komt onder meer tot uiting in de kerninstrumenten van de wet, waaronder de omgevingsvisie. In de beroepspraktijk maak ik mee dat er meer dan tien beleidsvisies aanwezig zijn die betrekking hebben op (delen van) de fysieke leefomgeving. Dat is een logisch gevolg van onze sectorale wetgeving, maar niet erg praktisch. Ook de inzichtelijkheid van het beleid voor de samenleving is hierdoor niet optimaal, met het risico dat zaken over het hoofd worden gezien of er te laat bij worden betrokken. Het is dan ook goed om als begin van de beleidscyclus een omgevingsvisie op te stellen, een belangrijk element van de nieuwe wet.

Samenwerking

De Omgevingswet doet een sterk beroep op samenwerking. Op dat vlak wachten enkele uitdagingen. Milieutaken liggen immers sinds enkele jaren voor een belangrijk deel bij omgevingsdiensten, overige taken in het omgevingsrecht vaak bij gemeenten. Daarnaast hebben waterschappen hun eigen taken. Dat vraagt om nauwere sa-

OVER DE VVM

De VVM, een netwerk van milieuprofessionals, is hét kennis- en relatienetwerk voor milieuprofessionals. De VVM zet zich in voor alle milieuprofessionals: ervaren krachten en nieuw talent. Als criterium om lid te worden geldt niet de genoten opleiding, maar het werkveld. De achtergrond van de leden is daarom heel divers. Juist die variatie van werkgevers en disciplines maakt de VVM al ruim twintig jaar lang tot een wervend en inspirerend platform voor haar leden. Door de open cultuur komen intercollegiale contacten tot stand en is het mogelijk om discussie te voeren en opinies te vormen over alle mogelijke milieunderwerpen.

Via onder meer Tijdschrift Milieu, themabijeenkomsten, congressen en cursussen werkt de VVM aan het verder professionaliseren van haar leden. In alles wat de VVM doet, staat een onafhankelijke en professionele houding centraal.

BRON: WWW.TRANSITION-TOWNZAANSTREEK.NL

WEBSITE

www.vvm.info

menwerking tussen deze organisaties en een goede onderlinge communicatie. 'Grote ontdekkingen en verbeteringen komen altijd voort uit de samenwerking van velen' aldus Alexander Graham Bell ruim een eeuw geleden. ●

Jos Dolstra is voorzitter van de VVM-sectie Milieurecht en Praktijk en vanuit de VVM is hij initiatiefnemer van de Dag van de Omgevingswet die sinds 2012 jaarlijks plaatsvindt³. De eerstvolgende (vijfde) editie is op 6 oktober 2016. Hij is werkzaam bij advies- en ingenieursbureau MWH en houdt zich daarvoor een belangrijk deel van zijn tijd bezig met ondersteunen van gemeenten en omgevingsdiensten bij de voorbereidingen op de Omgevingswet. Hij schreef dit artikel op persoonlijke titel.

Noten

1. Tweede verkennend onderzoek naar de impact van de Omgevingswet, 3 november 2015, uitgevoerd door Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten, Rijkswaterstaat en Royal HaskoningDHV.
2. De vier verbeterdoelen uit de stelselherziening zijn:
 1. Voorspelbare besluitvorming
 2. Integrale besluitvorming
 3. Bestuurlijke afwegingsruimte
 4. Snellere en betere besluitvorming.
3. Van de Dag van de Omgevingswet verschijnt jaarlijks een congresbundel met verslagen van de tijdens de dag georganiseerde (deel)sessies. De congresbundels zijn te downloaden via www.vvm.info.

RECTIFICATIE

In 'Naar een geïntegreerde aanpak van onkruidbestrijding op de stoep' (Stadswerk magazine nummer 1, 2016, pagina 20 en 21) verwijst de auteur naar een levenscyclusanalyse (LCA) van Wageningen Universiteit en Research Centrum uit 2012. Onder meer de tabel op pagina 21 heeft hier betrekking op. Hoewel we als redactie de auteurs maximale vrijheid willen geven in het kiezen van hun bronnen, achten we hier een kort commentaar toch op zijn plaats.

De betreffende LCA is namelijk erg discutabel en zou niet gehanteerd moeten worden, vindt onder meer het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. In de analyse blijft het negatieve effect van chemische bestrijdingsmiddelen (qua kosten en vervuiling) op de drinkwatervoorziening ten onrechte buiten beschouwing. Verder is het brandstofgebruik bij niet-chemische onkruidbestrijding geba-

seerd op verouderde machines die aanmerkelijk meer brandstof gebruiken dan de huidige generatie machines. Ten slotte wordt in de LCA het gebruik van chemische middelen veel te laag ingeschat. Latere, uitgebreide veldmetingen gaven doorgaans een fors hoger verbruik aan, met een factor 1,5 tot 9.

Universiteit Leiden heeft op verzoek van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu de Wageningse studie tegen het licht gehouden en is er uitermate kritisch over. Voor een juiste voorstelling van zaken was het dan ook beter geweest om deze LCA niet in het artikel te gebruiken.

Een opletende lezer wees ons hierop, waarvoor dank.
De redactie